

חימר -מדריך בסיסי למשתמש

חימר הוא גוף חומר, שמקורו בסלע מגמתי שנקרא גרניט שנוצר בהתקררות איטית על פני כדור הארץ. הסלע עובר בלייה כימית ופיזית ומתפרק למינרלים. אחד החומרים שנוצר בתהליך זה הוא החרסית. בתהליך הנדידה של החרסית הטהורה היא נשחקת ונשברת, גודל החלקיקים שלה קטן ומתערבב עם כל מיני חומרים אורגניים ותחמוצות ברזל שמשנים את גוונו הלבן והטהור, כך נוצרים לנו סוגים שונים של חרסיות (clay). את החרסיות הללו בתוספת מים וחומרים מתיכים כמו גיר מערבבים ליצירת גוף החומר שנקרא חימר - clay body.

סוגי החימרים

קבוצת חימרים שנקראת "אדמית" (Earthenware) אלה גופי חומר לשריפה בטמפ' נמוכה 950-1150 מעלות. הגוון שלהם הוא בד"כ חום על גווני השונים בגלל הברזל שהוספג בחרסיות ואופיים נקבובי ועלול לחלחל. חימר הטרסה-קוטה (באיטלקית אדמה אפוייה) הוא דוגמא ל"אדמית" שלאחר השריפה בשל תחמוצת הברזל מקבלת גוון אדמדם. היא משמשת לרוב לרעפים, אריחים ולפיסול.

קבוצת חימרים נוספת נקראת "אבנית" (stoneware) אלה גופי חומר שנשרפים לטמפ' גבוהה 1100-1260 מעלות, לכן הם פחות נקבוביים, סגורים ועמידים יותר. בתהליך הנדידה התערבבו בהם חומרים פחות "צבעוניים" ולכן צבעם בהיר יותר בגווי אפור ולבן. חימרי 'האבנית' הם גופי חומר שהרבה קרמיקאים אוהבים להשתמש בהם. הם מתאימים לכלי קדרות שימושיים שכן הם עמידים יותר בפני שבירה בשל טמפ' השריפה הגבוהה ומכיוון שפלטת הצבעים של הגלזורות שמותאמות לשריפה זו מגוונת ועשירה. הם מתאימים גם לאובייקטים עיצוביים שכן שמבחינה אסתטית ניתן להשאיר אותם חשופים ללא זיגוג.

פורצלן /חרסינה (china clay) הינו גוף חימר נוסף, שמקורו בחרסית שנקראת קאולין אשר התגלתה לראשונה בסין וקיימת גם באנגליה, צרפת, ארה"ב ומדינות נוספות. יש נטייה להתייחס לפורצלן כחומר אחר, מובדל מחימר, אך למעשה ההבדל בינו לבין חימרים אחרים הוא בתכונות החרסית שלו. הקאולין נוצרת גם היא מבליה של סלע גרניט, אבל בניגוד לחרסיות האחרות הקאולין נשארה קרובה לסלע האם שלה ולא התערבבה עם חומרים אחרים. לכן היא נשארה טהורה ולבנה וחלקיקיה גדולים יותר מה שהופך את הפורצלן לפחות פלאסטי בהשוואה לחימרים אחרים. חרסית הקאולין נדירה יותר מחרסיות אחרות ולכן הפורצלן הוא חומר יקר וגם נחשב יוקרתי מאוד.

פורצלן נשרף לטמפ' גבוהה של 1100-1260 מעלות (יכול להגיע ליותר בשריפות מיוחדות כמו שריפת עצים). הוא חומר צפוף וסגור מאוד. לא נקבובי, עמיד מאוד ולבן מאוד. כאשר עובדים איתו במשטחים דקים יש לו שקיפות והוא מעביר אור.

יש יצרנים שמערבבים אותו עם חימרי 'אבנית' ובכך הופכים אותו לפלאסטי יותר ונוח לעבודה.

הפורצלן הוא חומר מאוד "מפונק", הוא מתייבש מהר ונסדק לכן צריך להיות עדינים במגע איתו ולא להתעסק איתו יותר מידי. גם הרטבה חוזרת ונישנית שלו במים במהלך העבודה לא תמיד כדאית כי הפורצלן 'זוכר' כל טביעת אצבע, כל סדק ונקודת חולשה ואנחנו נראה עליו את הסימנים לאחר השריפה אם נשאיר אותו חשוף ללא זיגוג.